

TERRY
PRATCHETT

KLOBOUK
S OBLOHOU

PŘÍBĚH ZE ZEMĚPLOCHY

V sérii *Úžasná Zeměplocha*

v nakladatelství Talpress dosud vyšlo:

BARVA KOUZEL

LEHKÉ FANTASTIČNO

ČAROPRÁVNOST

MORT

MAGICKÝ PRAZDROJ

SOUDNÉ SESTRY

PYRAMIDY

STRÁŽE! STRÁŽE!

ERIK

POHYBLIVÉ OBRÁZKY

SEKÁČ

ČARODĚJKY NA CESTÁCH

MALÍ BOHOVÉ

DÁMY A PÁNOVÉ

MUŽI VE ZBRANI

TĚŽKÉ MELODIČNO

ZAJÍMAVÉ ČASY

MAŠKARÁDA

OTEC PRASÁTEK

HRRR NA NĚ!

NOHY Z JÍLU

POSLEDNÍ KONTINENT

CARPE JUGULUM

PÁTÝ ELEFANT

PRAVDA

ZLODĚJ ČASU

NOČNÍ HLÍDKA

POSLEDNÍ HRDINA

PODIVNÝ REGIMENT

ÚŽASNÝ MAURIC

PORTFOLIO

KUCHAŘKA STAŘENKY

OGGOVÉ

SVOBODNEJ NÁROD

VĚDA NA ZEMĚPLOŠE

ZASLANÁ POŠTA

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

ZEMĚPLOCHY

TERRY PRATCHETT

KLOBOUK
S OBLOHOV

TALPRESS

Copyright © 2004 by Terry and Lyn Pratchett
Translation © 2005 by Jan Kantůrek
Cover © 2004 by Paul Kidby

This edition is published by arrangement with Transworld Publishers, a division of The Random House Group Ltd.
All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-459-8

ÚVOD

Z knihy „Vily a jak se jim vyhnout“
od slečny Bystromily Klíšťové:

N a c m a c F í g l o v é

(alias pictmužící, Svobodnej národ, mužičci, často popisovaní i jako osůbky nebo osoby neznámého původu, pravděpodobně ozbrojené)

Nac mac Fíglové jsou nejnebezpečnější ze všech malých národů, zvláště jsou-li opilí. Milují pitky, pranice a kradou jako straky. Přesněji řečeno ukradnou všechno, co není přibito, a když je to přibito, ukradnou i hřebíky, které k tomu byly použity.

Na druhé straně ti, kdo s nimi přišli do bližšího styku a přežili to, říkají, že jsou Nac mac Fíglové neuvěřitelně věrní, silní, houževnatí, odvážní a – svým vlastním způsobem – velmi počestní. (Tak například nikdy neokradou člověka, který nic nemá.)

Průměrný Fígl mužského pohlaví (ženy jsou u Fíglů velmi vzácné – v i z d á l e) je asi patnáct centimetrů

vysoký, má výrazně ryšavé vlasy, kůži téměř modrou díky hustému modrému tetování a barvě zvané boryt, a jestli vidíte tyhle podrobnosti, jste pravděpodobně tak blízko, že vás vzápětí praští. Fígl na sobě bude mít kilt z nějakého starého hadříku nebo kousku myší kožešiny, protože mezi Fígly se náležitost k jistému klanu prokazuje tetováním, nikoliv barvou kiltu. Mohl by mít helmici z králičí lebky. Fíglové si také často zdobí vousy a vlasy peříčky, korálky a čímkoliv, co se jim zalíbí. Téměř jistě mu bude u pasu viset meč, i když ten nosí více méně pro ozdobu, protože v boji dávají pictmužící přednost kopancům a úderům hlavou.

H i s t o r i e a v í r a

Prapůvod Fíglů je ztracen v pověstných mlhách času. Oni sami tvrdí, že byli vyobcováni z Říše víl Královnou víl, protože protestovali proti její zlovolné a tyranské vládě. Ostatní tvrdí, že je vykopli, protože byli permanentně neboli v jednom kuse a pořád ožralí.

O jejich víře je známo jen velmi málo, prakticky nic, snad jen jedna věc: oni si myslí, že jsou mrtví. Líbí se jim náš svět ozářený sluncem, s horami a modrým nebem a věcmi, o které lze bojovat. Tak úžasný svět nemůže být přístupný hned tak někomu, říkají. Určitě je to nějaké nebe nebo Valhala, kam po smrti přicházejí stateční válečníci. To znamená, vyvozují logicky z tohoto přesvědčení, že oni už žili v nějakém jiném světě, zemřeli tam jako odvážní válečníci a dostalo se jim té odměny, že přišli sem.

To je, jak víme, představa dokonale nesprávná a legrační, protože pravda je naprosto opačná.

Když některý Fígl zemře, nikdo moc netruchlí, smutní

jsou jen jeho kamarádi a bratři, a to jen proto, že mu nebylo dovoleno strávit s nimi delší čas předtím, než se musel vrátit do Země živých, kterou také nazývají Minulý svět.

Zvyky a životní prostředí

Klany Nac mac Fíglů už tradičně žijí v pohřebních pahorcích pradávných králů, kde si hloubí útulné jeskyně v ukrytém zlatě. Na pahorcích obvykle rostou dva tři starší stromy nebo ostrůvek trnitého křoví – přednost dávají Fíglové věkovitým dutým stromům, které využívají jako komíny pro své ohně. A bude tam taky, pochopitelně, králičí nora. Fíglí nora vypadá jako obyčejná králičí nora. Jsou kolem ní bobky, a pokud je zdejší skupina Fíglů dostatečně napaditá, pak i chomáče králičí srsti.

Svět Nac mac Fíglů tam dole vypadá tak trochu jako úl, ve kterém je ovšem mnohem méně medu a mnohem více jízlivosti a žihadel.

Důvodem je právě to, že ženy jsou u Nac mac Fíglů velmi vzácné. Snad právě proto rodí ženy Fíglů obrovské množství dětí, rodí často a rodí rychle. Když malí Fíglové přijdou na svět, jsou velcí asi jako hrášky, ale jsou-li dobře krmeni, rostou neuvěřitelně rychle. (To je jeden z důvodů, proč Fíglové rádi bydlí někde v okolí lidí, aby u nich mohli krást kravské či ovčí mléko.)

Královna klanu se nazývá kelda a s postupujícím časem je matkou prakticky všech mužů v klanu. Jejím muži se říká Velký muž nebo taky Velkej chlap. Když se narodí holčička – a to se stává opravdu zřídka – zůstává u své matky, aby se naučila skrejkvy, což jsou tajnosti keldování.

Když pak dospěje do věku, kdy by se měla vdát, musí

opustit klan. Na dlouhou cestu si s sebou bere několik bratrů jako osobní stráž.

Často odjíždí ke kmeni, který žádnou keldu nemá. Velmi výjimečně, jestliže všechny klany momentálně keldu mají, se nová kelda sejde se zástupci Fíglů několika klanů a založí zbrusu nový klan, s novým jménem a v novém pahorku. Kelda si také ve svém klanu vybírá manžela. Od té chvíle, protože její slovo je v jejím klanu zákonem a musí být bezpodmínečně poslechnuto, jen výjimečně opouští pahorek, a když, tak vychází jen do nejbližšího okolí. Je tedy v pahorku současně královnou i dobrovolným vězněm.

Ale kdysi byla keldou, i když jen několik dní, lidská dívka...

Slovník Fíglů upravený pro jemnější povahy:

HABOUNI: lidské bytosti

BLABOL: nesmysly, řečičky

BÁBRDLE: stará žena

AHA: záchod

U PSÍ NOHY!: všeobecné zvolání, které může znamenat cokoli od „Ó bohové!“ až po „Tak teď mi ale vážně došla trpělivost a bude malér!“

ŠŇUPNOUT SI SVÉHO PEPŘE: přijmout osud, který je mi předurčen

KULICH: velmi důležitý závazek, podpořený navíc tradicí a magií. Není to pták.

ZPODĚLANÉ: podivné, strašidelné. Občas může z jakéhosi důvodu znamenat i „ovál, oválné“.

BOSORBABA: čarodějka všeobecně, bez ohledu na věk

KOUZLOVÁNÍ: cokoliv, co čarodějka dělá

SKREJVKY: tajemství

MATLÁK: bezcenná osoba

ZHULENÝ JAKO ČIBUK: jsem si jistá, že to znamená „unavený“.

ODPUZA: všeobecně nepříjemná osoba

ZPAPRČENEC: opravdu nepříjemná osoba

BÉHOVADO: ovce

(podobně búhovado – kráva nebo íhovado – kůň)
zvíře porostlé vlnou, které žere trávu a dělá „bé“.
Není těžké ji zaměnit za jiné druhy.

BRYNDÁK: viz MATLÁK

ZVLÁŠTNÍ MAZÁNÍ NA OVCE: ke své lítosti musím říci, že se jedná pravděpodobně o whisky pálenou načerno podomácku. Nikdo neví, co by udělala s ovce, ale říká se, že kapka mazání udělá dobře pastýřům za chladných zimních nocí a Fíglům jakékoliv množství kdykoliv. Doma ji ale vyrobít nezkoušejte.

JEMINÁKU, JEJDAMÁKU: všeobecné zvolání Fíglů v tísni

BĚDOŠ: výkřik nejvyššího smutku a zoufalství

PECHDEN: nešťastný den

KAPITOLA 1

Odchod

Přišlo to přes hory jako neviditelná mlha. Pohyb bez těla to unavoval, a proto se to pohybovalo velmi pomalu. Teď to nemyslelo. Uběhly měsíce od chvíle, kdy to mělo poslední myšlenku, protože mozek, který za to myslel, byl mrtev. Vždycky umíraly. Takže teď to bylo znovu nahé a vystrašené.

Mohlo se to ukrýt v jednom z těch načechraných bílých zvířat, která znervózňela a dělala „bé“, když se to blížilo pastvinou. Jenže ta zvířata měla nepotřebné mozky, schopné přemýšlet jen o trávě a o tom, jak udělat další zvířata, která dělají „bé“. Ne. To nestačí. Potřebovalo to... potrebovalo něco lepšího, silný mozek, mozek, který by tomu zajistil bezpečí.

Hledalo to...

Nové boty byly úplně špatné. Byly tuhé a lesklé. Lesklé boty! To byla ostuda. Čisté boty, to je něco jiného. Nakrémovat si boty, aby se jich nechytala

vlhkost, a přetáhnout je hadrem, na tom nebylo nic špatného. Ale boty by si měly na život vydělat. Měly by pracovat, ne se lesknout.

Tonička Bolavá stála na koberci ve svém pokoji a vrtěla hlavou. Bude ty věci muset ošoupat tak rychle, jak jen to bude možné.

Pak tady byl ten nový slaměný klobouk se stuhou. I o tom měla své pochybnosti.

Zkusila se na sebe podívat do zrcadla, což nebylo snadné, vzhledem k tomu, že zrcadlo nebylo o mnoho větší než její dlaň, a kromě toho bylo navíc celé flekaté a popraskané. Musela s ním pohybovat ze strany na stranu, aby ze sebe viděla co nejvíce kousků, a musela to dělat rychle, aby si pamatovala, jak ty kousky navazují na sebe.

Jenže dneska... prostě... obvykle takovéhle věci doma nedělala, ale dneska bylo důležité vypadat dobře, a protože kolem nikdo nebyl...

Odložila zrcadlo na noční stolek vedle postele, postavila se doprostřed prošlapaného koberce, zavřela oči a řekla:

„Chci se vidět!“

A kdesi na kopcích něco – věc bez těla a bez mozku, zato plná hryzavého hladu a bezedného strachu – ucítilo sílu.

Kdyby to mělo čenich, zavětrilo by to.

Zapátralo to.

A našlo.

Takový zvláštní mozek, jako řada mozků jeden ve druhém, menší ve větším a další menší – celá řada spojených mozků! Tak silných! A tak blízko!

To mírně změnilo směr a pustilo se kupředu o něco rychleji. Při pohybu to vydávalo zvuk jako roj včel.

Ovce, nervózní z něčeho, co neviděly, necítily ani neslyšely, začaly rozčileně bečet...

...ale pak sklonily hlavy a začaly se znovu pást.

Tonička otevřela oči. Stála kousek od sebe. Viděla temeno své vlastní hlavy.

Opatrně se vydala pokojem a důsledně se nedívala na tu druhou „já“, která se taky pohybovala, protože už dávno zjistila, že jakmile by to udělala, celý trik by se zborčil jako domeček z karet.

Bylo dost těžké pohybovat se tímhle způsobem, ale nakonec stála sama před sebou a prohlížela se od hlavy k patě.

Hnědé vlasy stejné barvy jako velké hnědé oči, ale s tím nic neudělá. No, vlasy měla alespoň spláchnuté a učesané a obličej si taky umyla.

Navíc na sobě měla nové šaty, což věci trochu vylepšovalo. Nákup nových šatů byl samozřejmě v rodině Bolavých něco tak neobvyklého, že se nakonec koupily tak velké, aby do nich mohla dorůstat. Přes to všechno ale byly světle zelené, a dokonce se ani nedotýkaly podlahy. V těch vyleštěných nových botách a novém slaměném klobouku vypadala... jako farmářská dcerka, velmi úctyhodná, která se vydává do svého prvního zaměstnání. Bude to muset stačit.

Odsud viděla na své hlavě špičatý klobouk, ale musela opravdu napnout zrak, aby se objevil. Vypadal jako slaboučký třpyt ve vzduchu, který se ztrácel v okamžiku, kdy jste ho pohledem zachytili. Proto jí trochu dělал starosti ten nový slamák, ale špičatý

klobouk jím projel, jako by tam nový slamák vůbec nebyl.

To bylo zřejmě tím, že špičatý klobouk svým způsobem neexistoval. Byl neviditelný a zahlédnout jste ho mohli ještě tak v dešti. Slunce i vítr jím procházely, ale déšť a sníh ho braly na vědomí a chovaly se k němu, jako kdyby byl skutečný.

Tonička ho dostala od největší čarodějky na světě, od skutečné čarodějky v černých šatech a černém klobouku, jejíž pohled vámi dokázal prolétnout jako terpentýn trávicí soustavou nemocné ovce. Byl vlastně jakousi odměnou. Tonička udělala magii, složitou magii. Než se jí to podařilo, nevěděla, že něco takového umí, a když ji prováděla, nevěděla, že něco takového dělá, a pak, když už se jí to podařilo, vůbec nevěděla, co ve skutečnosti udělala. A teď se měla naučit, jak na to.

„Ať už se nevidím,“ řekla. Její obraz – nebo co to bylo, protože sama nevěděla, na jakém základě celý tenhle trik funguje – zmizel.

Když se jí to podařilo poprvé, byl to pro ni šok.

Ale už dávno předtím měla pocit, že vidět alespoň v duchu samu sebe musí být velmi snadné. Všechny vzpomínky se jí vybavovaly jako malé obrázky jí samé při tom, jak dělá různé věci nebo pozoruje různé činnosti, a vůbec ne jako záznamy něčeho, na co se dívala dvěma otvory ve vlastním obličejí. Vždycky existovala jistá část jejího já, která ji pozorovala.

Slečna Klíšťová – další čarodějka, ale taková, s níž se dalo hovořit mnohem snadněji než s tou, od které Tonička dostala klobouk – řekla, že čarodějka musí umět zůstat stranou věcí, ale že se o tom dozví víc,

až její talent zesílí. Tonička proto předpokládala, že trik „chci se vidět“ je součástí něčeho takového.

Občas si Tonička říkala, jestli by si o „chci se vidět“ neměla se slečnou Klíšťovou popovídat. Měla pocit, jako by při tom pokaždé vystoupila z vlastního fyzického těla, ale pořád jí ještě zbývalo jakési tělo duchovité, které se mohlo pohybovat kolem. Fungovalo tak dlouho, dokud se její duchovité oči nepodívaly dolů a nezjistily, že jsou jen součástí *duchovitého* těla. Jakmile se to stalo, nějaká její část zpanikařila a ona se okamžitě ocitla ve svém hmotném těle. Nakonec se tedy Tonička rozhodla, že si to raději nechá pro sebe. Nemusíte přece učiteli říkat všechno. No, každopádně to bylo dost užitečné, například právě v případech, že jste neměli zrcadlo. Slečna Klíšťová byla něco jako lovkyně čarodějných talentů. Jak se zdálo, to patřilo k základům čarodějnictví. Některé čarodějky, vlastně působily jako stálé magické hlídky, aby včas odhalily dívky, které projevovaly jistý talent a slibnou perspektivu, a pak našly starší, zkušené kolegyně, které měly novickám pomoci radou i příkladem. Ty starší neučily mladší, jak čarovat. Učily je především uvědomit si, co vlastně dělají.

Čarodějky jsou tak trochu jako kočky. Netouží nijak zvlášť po společnosti svých kolegyně, ale moc rády vědí, kde ostatní čarodějky jsou, především pro případ, že by se dělo něco vážného, na co by samy nestačily. Každá mocnější čarodějka potřebuje pár dobrých přítelkyň, protože doufá, že ji alespoň některé z nich upozorní, že se začíná pochechtávat sama pro sebe. Jak říkala slečna Klíšťová, čarodějky se celkem ničeho nebojí, ale ty opravdu mocné se obávají, i když

o tom nemluví, že by se mohly, jak to samy nazývají, *zkazit* nebo *zešpatnět*. Bylo tak lehké sklouznout k malým neúmyslným krutostem páchaným jen z toho důvodu, že vy máte moc a ti ostatní ne, bylo příliš snadné říci si, že na ostatních lidech příliš nezáleží, jednoduše dojít k závěru, že dělení věcí na dobré a zlé pro vás neplatí.

Jenže na konci *takové* cesty jste se zákonitě ocitli v nějaké té perníkové chaloupce, po bradě vám tekly sliny, na nose vám začínaly rašit bradavice a nevědomky jste se pochechtávali sami pro sebe. Proto čarodějky potřebovaly vědět, že je ostatní kolegyně pozorují.

A to je důvod, proč mám svůj klobouk, pomyslela si Tonička. Mohla se ho kdykoliv dotknout, když při tom ovšem zavřela oči. Byla to jakási připomínka...

„Toničko!“ zavolala na ni matka zezdola. „Je tady slečna Klíšťová!“

Včera se Tonička rozloučila s babičkou Bolavou...

Kovová kola staré pastýřské maringotky vysoko v horách už napůl zmizela v zemi. Břichatý sporáček, který ležel převrácený na trávníku, byl hnědý rzí. Křídové kopce je pomalu vstřebávaly, stejně jako vstřebaly kosti babičky Bolavé.

Pastýřská maringotka byla spálena téhož dne, kdy byla zpopelněna i babička Bolavá. Ani jeden z pastýřů by se neodvážil do domku vstoupit, natož v něm strávit noc. Babička Bolavá zůstávala v myslích lidí příliš velkou osobností, která se dala jen velmi těžce nahradit. Ve dne v noci, v kterémkoliv ročním období, byla babička *součástí* Křídý, byla nej-

lepší pastýřkou, nejmoudřejší ženou, byla paměť krajiny. Jako kdyby zelené pastviny měly duši, která kráčela kolem ve starých botách a pytlovitě zástěře, kouřila starou dýmku a léčila ovce terpentýnem.

Pastýři někdy říkali, že babička Bolavá proklela modré nebe. Malým bílým mráčkům, které se na nebi v létě pravidelně objevovaly, říkali „beránci babičky Bolavé“. A přestože se usmívali, když o tom mluvili, kus jejich já to myslelo úplně vážně.

Proto na jednom místě Křídý odkopali trávník, pohřbili babičku Bolavou, pak drn dobře zalili, aby se ujal a nezůstaly na něm stopy, a spálili domeček.

Ovčí vlna, tabák Šťastný námořník a terpentýn...

...to byly vůně pastýřského domku a vůně babičky Bolavé. Takové věci si lidé dlouho pamatují, ukládají se jim přímo do srdce. Toniče i teď stačilo jen si přičichnout, aby byla nazpět v klidu a bezpečí malého domku na kolečkách. Bylo to místo, kam se utíkala, když ji něco vyplašilo, když cítila smutek, ale i když byla šťastná. A babička Bolavá se vždycky usmála, uvařila čaj a mlčela. V malém domečku se nemohlo přihodit nic zlého. Byla to pevnost, která dokázala ochránit před celým světem. Ještě teď, když byla babička Bolavá mrtvá, tam Tonička ráda chodila.

Teď tu Tonička stála, nad zelenou pastvinou vál vítr a v dálce cinkaly ovčí zvonce.

„Já musím...“ odkašlala si. „Musím odejít. Musím se naučit opravdickému čarování, a tady není nikdo, kdo by mě to naučil, víš. Musím... musím dohlížet na kopce, jako jsi to dělala ty. Umím dělat různé... věci, ale spoustu věcí *neznám*, a slečna Klíšťová říká, že věci, které člověk nezná, by ho mohly

zabít. Chtěla bych to umět tak dobře, jak jsi to uměla ty. Vrátím se! Vrátím se brzo! Slibuju, že se vrátím a budu lepší než teď.“

Na rameno jí sedl modrásek, kterého sfoukl z jeho dráhy vítr, dvakrát třikrát otevřel a zavřel křídla a pokračoval v cestě.

Babička Bolavá nikdy nebyla řečník. Sbírala ticho jako ostatní sbírají provázky. Měla však způsob, jak mlčet. Byl výmluvnější než všechna slova.

Tonička chvilku zůstala na místě, dokud jí vítr neosuší, a pak se vydala na zpáteční cestu do údolí. Nikdy neutichající vítr se točil kolem železných koleček a hučel v rezavém komíně břichatých kamínek. Život pokračoval.

Nebylo nic zvláštního, že děvčata tak mladá jako Tonička, odcházela „do služby“. Znamenalo to sloužit někde jako děvečka nebo pomocnice v hospodářství. Bylo zvykem, že děvčata začínala jako pomocnice některé ze starších žen, které žily samotné. Taková hospodyně většinou neplatila mnoho, ale vzhledem k tomu, že děvče bylo v prvním zaměstnání, muselo se vlastně všechno teprve naučit a jeho práce ani za moc nestála.

Abychom řekli pravdu, doma Tonička prakticky sama vedla celou „mlékárnu“, pokud jí ovšem někdo pomohl zvednout těžké konve s mlékem. Její rodiče byli překvapeni, že vůbec chce do služby.

Ale jak jim Tonička řekla, dělá to přece každý. Člověk by měl pobýt nějakou chvíli ve světě. Setkáte se tam s novými lidmi. Nikdy nevíte, k čemu to může být dobré.

Tak, dosti chytře, dostala na svou stranu matku. Bohatá matčina teta se takhle vydala do světa. Začala jako pomocnice v kuchyni, pak dělala panskou a postupně se vypracovala na hospodyni. Provdala se za osobního pánova sluhu a žila v pohodlném domě. Nebyl to sice *její* pohodlný dům a žila jen v jedné jeho části, ale byla z ní prakticky *dáma*.

Tonička neměla v úmyslu stát se dámou. To všechno byly jen válečné triky. A slečna Klíšťová v tom Toničce pomáhala.

Čarodějky za své služby nesměly přijímat peníze, a proto se většinou věnovaly ještě jiným činnostem. Slečna Klíšťová byla čarodějka maskovaná jako učitelka. Putovala s ostatními potulnými učiteli, kteří se ve skupinách přesouvali od vesnice k vesnici a učili kohokoliv výměnou za jídlo nebo obnošené oblečení.

Nebyl to špatný způsob obživy, a přitom dobrý způsob, jak nevzbudit nežádoucí pozornost, protože lidé na „Důlinách“ nevěřili čarodějkám. Tamní lidé si mysleli, že čarodějky tančí za měsíčního úplňku bez spodních kalhot. (Tonička podnikla v tomto směru svá pátrání a poněkud se jí ulevilo, že pro to, aby mohla být čarodějkou, nic takového dělat nemusí. Mohli jste, pokud jste měli chuť, ale jen tehdy, když jste si předtím zjistili, kde jsou všechny kopřivy, bodláky a ježci.)

Jenže když už se o tom mluví, lidé chovali jistou nedůvěru i k potulným učitelům. Říkalo se o nich, že kradou kuřata a děti (což byla jistým způsobem pravda). A ten jejich život! Táhli od vesnice k vesnici na svých pestrých vozech, oblékali se do dlouhých plášťů s koženými záplatami na loktech a širokých klo-

bouků a užívali pohanský jazyk s výrazy jako „*Alea jacta est*“ nebo „*Quid pro quo*“.

Pro slečnu Klíšťovou bylo snadné se mezi nimi skrývat. Její špičatý klobouk byl maskovací verzí, dokud nestiskla tajné pero, vypadal jako černý slamák s papírovými květinami.

V minulém roce Toniččinu matku dost překvapil a trochu poplašil Toniččin náhlý zájem o vědění, protože lidé ve vesnici považovali vzdělání v malé míře za užitečné, ale ve větším množství podle nich vedlo k neklidu a nespokojenosti.

Před necelým měsícem přišel vzkaz: *Připrav se.*

Slečna Klíšťová, ve svém slamáku s květinami, navštívila farmu Bolavých a vysvětlila paní Bolavé, že se jedna postarší dáma v horách doslechla o Toniččiných skvělých zkušenostech s mlékem a sýry a je ochotná nabídnout jí místo mléčné děvečky za mzdu čtyř tolarů měsíčně. K tomu vlastní postel a na svátky Prasečí hlídky týdenní dovolenou.

Tonička znala své rodiče. Tři toлары měsíčně by byly trochu málo a pět tolarů by bylo podezřele mnoho, ale zkušenost v práci se sýrem ten jeden tolar navíc zdůvodnila. A postel, kterou měla mít sama pro sebe, byla příjemným přilepšením. Než většina Toniččiných sester opustila domov, bylo běžné, že spávaly v postelích po dvou. Tohle byla *dobrá* nabídka.

Slečna Klíšťová na její rodiče udělala opravdu dojem a trochu je i vystrašila. Navíc byli vychováni ve víře, že lidé, kteří jsou chytřejší než oni a používají dlouhá slova, jsou důležití, takže souhlasili.

Tonička náhodou vyslechla jejich rozhovor potom, co si šla ten večer lehnout. Je dost snadné vyslech-

nout dva lidi, kteří mluví v místnosti pod vámi, když položíte na podlahu skleničku dnem vzhůru a náhodou k ní přiložíte ucho.

Slyšela otce, jak říká, že Tonička nepotřebuje chodit nikam do služby.

Pak slyšela, jak mu matka odpovídá, že všechna děvčata přemýšlí o tom, jak to vypadá ve světě, takže je lepší dostat jim to z hlavy. Kromě toho je Tonička schopné děvče, které má dobrou hlavu a navíc ještě pevně na ramenou. Je přece docela dobře možné, že by se mohla jednoho dne stát služebnou někoho důležitého, jako se to podařilo tetě Hátě, a nakonec žít v domě, který má záchod vevnitř.

Otec na to odpověděl, že drhnutí podlahy je všude stejná práce.

Matka reagovala s tím, že to je možné, ale že když ji to přestane bavit, může se po uplynutí smluvené doby vrátit domů, a kromě toho, co to vlastně znamená „zkušenost“?

„Výjimečná dovednost,“ pomyslela si Tonička. Měli doma starý naučný slovník, ale její matka ho nikdy neotevřela, protože pohled na všechna ta slova ji rozčiloval. Tonička ho přečetla od začátku do konce.

Tak nějak to proběhlo a najednou tady teď, o měsíc později, stála, balila si své staré boty, které obnosily skoro všechny její starší sestry, do kusu starého čistého hadru a ukládala je do obnošeného kufříku, který jí matka koupila. Vypadal, jako kdyby byl vyroben ze špatné lepenky, nebo lisovaných hroznových zrněk smíchaných s ušním mazem. Zavřený držel, jen když byl převázán provázkem. Ozvalo se několik „na shledanou“ a „sbohem“. Tonička trošku

plakala, matka plakala hodně a mladší bratr Čestmír plakal taky, pro případ, že by mu někdo dal bonbon pro uklidnění. Tonicčin otec neplakal, ale dal jí stříbrný tolar a dost chraptivým hlasem jí řekl, aby nezapomněla každý týden napsat domů, což je způsob, jakým pláčou chlapi. Rozloučila se se všemi sýry v mlékárně, ovce v ohradě, a dokonce i s kocourem Kryslovem.

Pak se všichni, s výjimkou sýrů a kocoura, shromáždili u brány a mávali Tonicče a slečně Klíšťové – tedy všichni až na ovce, samozřejmě – dokud nezmižely za zatáčkou křídově bílé cesty vedoucí k vesnici.

Pak se rozhostilo ticho rušené jen zvukem jejich bot na kamenité cestě a nekonečnou písni skřivanů vysoko na nebi. Byl pozdní srpen, velmi teplý a nové boty Tonicčku tlačily.

„Na tvém místě bych si je vyzula,“ ozvala se slečna Klíšťová po chvíli.

Tonicčka si sedla do trávy u cesty a vytáhla z kufříku staré boty. Neptala se zbytečně, jak slečna Klíšťová věděla, že ji nové boty tlačí. Čarodějky byly všímavé a bystré. Staré boty, přestože si do nich musela obout několik párů ponožek, byly mnohem pohodlnější a chodilo se v nich moc dobře. Chodily už dávno předtím, než se Tonicčka narodila, a věděly, jak na to.

„A uvidíme dnes nějaké... malé lidičky?“ pokračovala slečna Klíšťová, když znovu vykročily po cestě.

„To nevím, slečno Klíšťová,“ odpověděla Tonicčka. „Řekla jsem jim už před měsícem, že odjízím. V téhle roční době mají spoustu práce. Ale *vždycky* mě jeden nebo dva pozorují.“

Slečna Klíšťová se rychle ohlédla. „Nikoho nevidím,“ řekla. „Ani neslyším.“

„No právě. Podle toho poznáte, že tady někde jsou,“ přikývla Tonička. „Vždycky je trochu větší ti-cho, když mě pozorují. Ale dokud jste se mnou, tak se neukážou. Oni mají z bosorbab – tak říkají čarodějkám,“ dodávala spěšně, „trochu strach. Není v tom nic osobního.“

Slečna Klíšťová si povzdechla. „Když jsem byla malá holčička, hrozně jsem toužila uvidět trpaslíky a víly,“ sdělila Toničce. „Dávala jsem jim na zápraží talířky s mlékem. Později jsem si samozřejmě uvědomila, že to nebyla ta nejlepší věc.“

„Nebyla, měla jste použít nějakou silnou kořalku,“ souhlasila Tonička.

Vrhla pohled ke křovinatému plotu a měla dojem, že na okamžik zahlédla zákmit rudých vlasů. Maličko nervózně se usmála.

Tonička byla před nedávnem, i když jen na pár dní, královnou víl, nebo alespoň královnou víl do té míry, do jaké se jí může stát člověk. Je třeba ovšem doplnit, že jí říkali kelda a ne královna a že nazvat Nac mac Fígly nahlas vílami jste mohli jen tehdy, když jste stáli o pořádnou rvačku. Na druhé straně Nac mac Fíglové *vždycky* vyhledávali nějakou pranic, tak trochu z bujnosti a ve sportovním duchu, a když se neměli s kým poprat, prali se mezi sebou navzájem, a když byl některý z nich nějakou dobu sám, občas se sám praštil do nosu, aby nevyšel ze cviku.

Technicky žili Fíglové v Říši víl, ale byli z ní vy-

povězeni, nejspíše proto, že byli opilí. Když se jednou stane někdo jejich keldou, nikdy na ni (je to vždy žena) nezapomenou, takže...

...tady byli neustále.

Na farmě byl vždycky aspoň jeden, nebo kroužil na krkavci vysoko na nebi. Pozorovali ji, aby ji mohli chránit a pomáhat, ať už o to stála nebo ne. Tonička se s tím vyrovnávala, jak nejlépe a nejnápadněji to šlo. Svůj deník si opatrně ukryla do zadní zásuvky a škvíry na záchodě pečlivě ucpala zmačkaným papírem. Podobně se pokusila ucpat i praskliny v prknech své ložnice. Byli to koneckonců přece jen malí *mužičci*. Byla si jistá, že se pokoušeli zůstat neviděni, aby ji nerušili, ale naučila se je odhalovat téměř nomylně.

Plnili její přání – ne ta magická, pohádková přání, která se nakonec vždycky ošklivě zvrtnou, ale obyčejná, každodenní. Nac mac Fíglové byli neuvěřitelně silní, rychlí a nevěděli, co je strach, ale nedokázali tak docela pochopit, že to, co lidé *říkají*, není vždycky to, co si opravdu *přejí*. Jednoho dne řekla Tonička v přípravně mléka „přála bych si mít na krájení toho sýra ostřejší nůž“, a nejostřejší nůž její matky se chvěl zabodnut v pracovní desce vedle její ruky ještě dříve, než slova dozněla.

„Přála bych si, aby přestalo pršet,“ bylo nejspíše v pořádku, protože Fíglové neuměli čarovat, ale rychle se naučila opatrnosti, protože zjistila, že si musí dát pozor, aby si nepřála něco, co může dokázat skupinka malých, odhodlaných, silných, nebojácných a rychlých mužíků, kteří navíc nepohrdnou nějakou tou pěknou rvačkou.

Každé přání bylo třeba si dobře rozmyslet. Bylo nepravděpodobné, že by kdy v životě řekla například „Přeju si vdát se za krásného prince“, ale vědomí, že by pak mohla otevřít dveře a za nimi narazit na omráčeného prince, svázaného kněze a Nac mac Fígla, který se bude s pocitem dobře vykonané práce šťastně usmívat s tím, že je připraven okamžitě posloužit jako svědek, ji nutilo dávat si pozor na to, co říká. Jenže Fíglové dokázali být v mnoha směrech užiteční a ona jim za to nechávala věci, které už rodina nepotřebovala, ale pro malé lidičky mohly být pořád ještě cenné, jako malé lžičky od hořčice, špendlíky, sponky, miska na polévku, z níž si mohli udělat vanu, a pro případ, že by nepochopili, co tím myslí, i kus mýdla. Mýdlo Fíglové nikdy nekradli.

Naposled byla na návštěvě ve starém pohřebním pahorku nahoře na pastvinách, když se zúčastnila svatby Roba Kterýtena, Velkého chlapa klanu, s Žaninou od Dlouhého jezera. Ta se měla stát novou keldou, strávít zbytek života v pahorku a rodit děti jako včelí královna.

Na oslavě se objevili i Fíglové z ostatních klanů, protože jestli existuje něco, co Fígl miluje víc než společnost, je to větší společnost, kde za něj platí někdo jiný. Upřímně řečeno, Tonička se tam cítila poněkud nesvá, už proto, že byla desetkrát větší než největší přítomný host. Všichni se k ní však chovali úžasně a Rob Kterýten o ní pronesl dlouhou řeč, v níž ji ještě předtím, než upadl obličejem do pudinku, nazval „naší skvělou mladou velkou bosorbabou“. Bylo to všechno velmi hlasité a mírně chaotické, ale i Tonička se přidala k všeobecnému jáсотu,

když Žanina přenesla Roba Kterýtena přes koště položené na zemi. Tradice žádala, aby novomanžel i nevěsta koště přeskočili, ale právě tak tradičně nebylo jediného Fígla, který by byl ve svůj vlastní svatební den natolik střízlivý, aby se udržel na nohou.

Někdo ji upozornil, že by bylo lepší, kdyby se právě v té chvíli rozloučila kvůli tradiční rvačce mezi klanem nevěsty a manžela, která může trvat až do pátku.

Tonička se uklonila Žanině, protože to bosorbaby dělají, a dobře si ji prohlédla. Byla to malá, sladká a velmi půvabná osůbka. Navíc se jí blýskalo v očích a měla trošku pyšně pozvednutou bradu. Dívky mezi Nac mac Fígly jsou vzácné a vyrůstají s vědomím, že z nich jednoho dne budou keldy, a Tonička rychle nabyla dojmu, že Rob Kterýten brzo zjistí, že úskalí manželského života jsou mnohem záluďnější, než si myslel.

Bude jí líto, že je nechá tam někde doma, ale zase ne tak moc líto. Byli svým způsobem velmi milí, po nějaké době vám však také dokázali jít dost na nervy. Ale co, teď už bylo Toničce jedenáct a měla dojem, že v určitém věku už by člověk neměl lézt do děr v zemi, aby si popovídal s malými lidičkami.

Navíc pohled, který na ni Žanina v jednom okamžiku vrhla, byl velmi jedovatý. Tonička jeho význam pochopila, aniž o něm potřebovala přemýšlet. I Tonička totiž byla keldou klanu, přestože jen na krátkou chvíli. I ona si vlastně měla vzít Roba Kterýtena, byť by to byl momentální politický trik. To všechno Žanina věděla. A její pohled říkal: *Je můj. Tohle místo je moje. Já tě tady nechci! Drž se odsud dál!*

Toničku a slečnu Klíšťovou na cestě doprovázel ostrůvek ticha, protože většina tvorů, kteří šustili v keřích a trávě, se snažila, když byli kolem Nac mac Fíglové, ani nedýchat.

Nakonec dvojice dorazila na malou venkovskou návěs a sedla si, aby vyčkala povozníka, jehož vůz byl sotva rychlejší lidské chůze. Ten pak se měl se slečnou Klíšťovou a Toničkou vydat na cestu dlouhou pět hodin a zavézt je do Dvěkošil, kde, jak si mysleli Toniččini rodiče, poutnice přestoupí na dostavník jedoucí až ke vzdáleným horám a ještě dál.

Tonička už zahlédla vůz daleko na cestě, když zaslechla zvuk koňských kopyt. Obrátila se a měla dojem, že jí srdce současně pokleslo i poskočilo.

Byl to baronův syn Roland na pěkném černém koni. Svezl se ze sedla, ještě než kůň zastavil, a s rozpačitým výrazem zůstal stát.

„Ale, právě jsem támhle zahlédla velmi zajímavé... to... totiž ten... velký kámen,“ řekla slečna Klíšťová až ulepeně sladkým hlasem. „Skočím se tam na něj podívat, nebude vám to vadit?“

Tonička by ji za to nejraději pořádně štípla.

„Takže už odjíždíš,“ řekl Roland, když slečna Klíšťová odspěchala.

„Hm,“ přikývla Tonička.

Roland vypadal, jako by měl samou nervozitou vybuchnout.

„Tohle jsem ti sehnal,“ řekl pak rychle. „Nechal jsem to udělat jedním člověkem tudle ve Vepříkově.“ Podával jí balíček v hedvábném papíře.

Tonička si ho vzala a vsunula do kapsy.

„Děkuju ti,“ odpověděla a vysekla mu malou poklonu. To bylo to, co se od venkovské dívky čekalo, když potkala šlechtice, ale Roland ještě více zčervenal a začal se zakoktávat.

„O-otevři si to později,“ vypravil ze sebe nakonec. „Ehm, no... víš... doufám, že se ti to bude líbit.“

„Děkuju moc,“ odpověděla Tonička mile.

„No a tady jede vůz. Tak... asi bys nechtěla, aby vám ujel.“

„Ne, děkuju,“ přikývla Tonička a znovu se uklonila, aby si ještě jednou užila efektu, který to mělo. Bylo to od ní trochu kruté, ale někdy vám nic jiného ani nezbývá.

Víte, minout ten vůz by ovšem bylo velmi těžké. Kdybyste trochu přidali do kroku, byli byste ho snadno předešli. Byl tak pomalý, že když zastavil, nikdy vás to nezaskočilo.

Nebyla na něm sedadla. Nákladní povoz projížděl vesnicemi každý druhý den, nakládal balíky, koše, bedny a někdy i lidi. Každý z cestujících si pak už sám našel nějaké to pohodlné místo mezi bedýnkami s ovocem a štůčky látek.

Tonička si sedla na zadek vozu, nohy ve starých botách měla pověšené přes okraj a kývala jimi podle toho, jak se vůz kolébal na nerovné cestě.

Vedle ní seděla slečna Klíšťová a její černé šaty byly zanedlouho pokryty bílým prachem až po kolena. Tonička si všimla, že Roland nenasedl na koně do chvíle, dokud se mu vůz téměř neztratil z dohledu.

Tonička znala slečnu Klíšťovou. Ta teď může prasknout potlačovanou touhou položit jí otázku, protože čarodějky nesnášejí situace, kdy něco nevědí. A bylo

to přesně tak. Jakmile jim vesnice zůstala za zády, začala slečna Klíšťová poposedávat jako na trní, neustále si odkašlávala a každou chvíli se odhodlaně nadechla.

Nakonec z ní vyletělo:

„Ty to ani neotevřeš?“

„Co mám otevřít?“ odpověděla Tonička, aniž se na ni podívala.

„Dal ti přece dárek,“ nedala se odbýt slečna Klíšťová.

„Měla jsem dojem, že si prohlížíte nějaký velice zajímavý kámen, slečno Klíšťová?“ odpověděla jí Tonička mírně obviňujícím tónem.

„No, on byl zajímavý jen tak průměrně,“ usmála se na ni slečna Klíšťová bez nejmenších rozpaků.

„Takže... rozbalíš si ho?“

„Nechám to na později,“ potřásla hlavou Tonička. Neměla chuť se bavit o Rolandovi ani teď, ani později.

Nedalo se říci, že by ho přímo neměla ráda. Našla ho kdysi v zemi Královny víl a vlastně ho zachránila, přestože byl většinou v bezvědomí. To se může osobě, která se nečekaně setká s rozzlobenými *Nac mac Fígly*, snadno přihodit. *Pochopitelně* došlo k tomu, že když se pak vrátili domů, aniž kdokoliv lhal nebo naznačil něco nepravdivého, všichni věřili, že *on* zachránil *ji*. Vždyť devítiletá holčička ozbrojená kuchyňskou pánví nemohla zachránit třináctiletého chlapce, který měl svůj meč.

Toničke to nevadilo. Zabránilo to alespoň tomu, aby jí lidé kladli zbytečně mnoho otázek, na které by nechtěla, nebo dokonce ani nedokázala odpovědět.

Ale on začal... jakoby náhodou... chodit kolem jejich farmy.

Začala ho *náhodou* na procházkách potkávat mnohem častěji, než bylo prakticky možné, a *náhodou* se objevoval na všech vesnických oslavách a událostech, kam se vypravila. Byl vždy velmi slušný, ale Tonička nesnášela jeho oddaný vzhled kokršpaněla, kterého právě někdo nakopl.

Dalo by se připustit – i když to chtělo velkou dávku pevné vůle a chtění – že už není tak hrozný jako dřív. Jenže dřív byl *tak* hrozný, že měl před sebou velký kus práce, než bude jeho vylepšení opravdu znát.

A pak si pomyslela „kůň“ a napadlo ji proč, až si uvědomila, že zatímco očima pozoruje okolní krajinu, její mozek nahlíží do minulosti.

„V životě jsem ho ještě neviděla,“ poznamenala slečna Klíšťová.

Tonička ho přivítala jako starého známého. Z pastvin na téhle straně pahorkatiny najednou vyhlédla Křída. Bylo tam malé údolí zaříznuté do úbočí a v jeho oblé křivce byla obrovská rytina. Drn tady byl odstraněn v dlouhých plynulých liniích, takže křídový podklad tvořil obrazec zvířete.

„To je Bílý kůň,“ řekla Tonička.

„Proč tomu tak říkají?“ zajímala se slečna Klíšťová.

Tonička na ni vrhla poněkud zmatený pohled. „Protože je křída bílá?“ navrhla možnou odpověď a snažila se, aby tím nenaznačila to, že jí slečna Klíšťová připadá, opatrně řečeno, mírně nechápavá.

„Ne, já myslím, proč tomu říkají kůň? *Nevypadá* to jako kůň. Jsou to jen takové... volně spojené oblé čáry...“

...které vypadají, jako když se ten kůň pohybuje, doplnila si v duchu Tonička.

Obrys prý kdysi za dávných časů vyřezali do trávníku titíž lidé, kteří vystavěli ty obrovské kamenné kruhy a pohřbívali své lidi do vypuklých pohřebních pahorků. A oni taky vyřezali toho koně na konci krásného malého údolí, obrys desetkrát větší, než je kůň skutečný, a pokud jste se na něj nedívali tím správným pohledem, obrys podivně pokroucený. A přesto museli znát koně, vlastnit koně a vídat je každý den a to, že žili v minulosti, ještě neznamenalo, že byli hloupí.

Tonička se kdysi na toho koně vyptávala svého otce, když sem přijeli až od nich z farmy na ovčí trh. Odpověděl jí stejně, jako jemu odpověděla babička Bolavá, když se jí jako malý chlapec ptal. Opakoval jí to slovo za slovem a Tonička totéž udělala teď.

„To není kůň, jak vypadá,“ odpověděla Tonička. „To je, co kůň je!“

„Oh!“ vydechla slečna Klíšťová. Protože ale byla stejným dílem učitelka jako čarodějka, nedokázala si pravděpodobně pomoci a řekla: „Legrační na tom všem je, že úředně nic takového jako bílý kůň neexistuje. Říká se jim šedáci.“*

* Pozn. autora: *Musela to říci, protože byla učitelka a čarodějka současně a to je děsivá kombinace. Obě chtějí, aby byly věci správné a jasné. Chtějí, aby byly přesné. Pokud byste si přáli rozčlít čarodějku, nepotřebujete k tomu žádná kouzla ani magické talismany. Stačí ji znehybnit a posadit do místnosti, kde je obrázek pověšený mírně nakřivo. Pak už stačí se jen dívat, jak se chudinka kroutí.*

„Ano, já vím,“ přikývla Tonička. „Tenhle je ale bílý,“ dodala po chvíli s klidem.

To slečnu Klíšťovou nakrátko umlčelo, ale i tak, jak se zdálo, jí pořád něco leželo v hlavě.

„Předpokládám, že je to pro tebe těžké, vyrovnat se s tím, že musíš opustit Křídu, že?“ ozvala se, když vůz nějakou dobu drkotal dál po cestě.

„Ani ne,“ pokrčila Tonička rameny.

„Nebylo by to nic divného a nemusíš se za to stydět,“ nedala se jen tak snadno odbýt slečna Klíšťová.

„Díky, ale mně to opravdu vůbec nevadí,“ zavrtěla hlavou Tonička.

„Jestli si chceš trochu poplakat, nemusíš předstírat, že ti padlo něco do oka nebo co –“

„Ne, je mi bezvadně,“ odpověděla Tonička, „vázně.“

„Podívej, když takové věci uzavřeš v sobě, mohou později napáchat nedozírné škody, abys věděla.“

„Já nikde nic neuzavírám, slečno Klíšťová.“

Je třeba říci, že Toničku samu dost překvapilo, že nepláče, ale neměla v úmyslu to slečně Klíšťové vykládat. Ponechala si uvnitř v hlavě jistý prostor, do kterého chtěla nasměrovat slzy, až přijdou, ale ten zůstal prázdný. Možná proto, že zabalila všechny tyhle pocity a pochybnosti do jednoho chomáče a nechala je ležet nahoře na pastvinách vedle břichatého sporáčku.

„A jestli se teď cítíš tak trochu na dně, jsem si jistá, že kdyby sis otevřela ten dárek, který ti dal –“

„Řekněte mi něco o slečně Rovnovodovážné,“ přerušila ji rychle Tonička. O ženě, u níž měla bydlet a nastoupit do služby, toho moc nevěděla. Zнала její

jméno a adresu a „*Slečna Rovnovodovážná, domek v hlubokém černém lese, poblíž suchého dubu, u stezky Ztraceného muže, pod Vysokým převisem, v době nepřítomnosti zanechte poštu ve staré botě vedle dveří*“ znělo docela slibně.

„Slečna Rovnovodovážná, no ano,“ řekla slečna Klíšťová s výrazem poraženého člověka. „Hm, no ano. Víš, ona není zase tak stará, ale říká, že bude ráda, když bude mít v domě třetí pár rukou.“

Kolem Toničky jste nedokázali beztrestně propašovat žádná slova, ani když jste byli slečna Klíšťová.

„Takže ona už tam někoho má?“ řekla Tonička.

„Ehm... no... ne tak docela,“ odkašlala si mírně nejistě slečna Klíšťová.

„Takže má čtyři ruce?“ upřímně se zajímala Tonička. Slečna Klíšťová teď mluvila jako někdo, kdo by se byl načatému tématu nejraději vyhnul.

Slečna Klíšťová si povzdechla. Bylo hrozně těžké mluvit s někým, kdo dává neustále pozor. Popouzelo to a současně vysilovalo.

„Myslím, že bude nejlepší, když počkáš, až se s ní seznámíš,“ řekla nakonec. „Mám strach, že cokoliv bych ti řekla, by tě jen zavádělo. Jsem si jistá, že s ní budeš dobře vycházet. Opravdu to s lidmi umí a ve volném čase je průzkumnou čarodějkou. Chová včely a kozy, jejichž mléko, jak jsem slyšela, je velmi zdravé díky dokonale homogenizovaným tukům.“

„Co dělá průzkumná čarodějka?“ zajímala se hned Tonička.

„Hm, to je velmi staré umění. Pokouší se objevit nová zaklínadla tím, že zkoumá, jak byla vytvořena zaklínadla stará. Znáš všechny ty povídačky o ,žabí

žluči a prstu netopýra? To nikdy nefungovalo, ale slečna Rovnovodovážná si myslí, že je to tím, že jsme nikdy nevěděli přesně, *jaká* to měla být žába a *který* prst netopýra –“

„Je mi moc líto, ale já nemám v úmyslu pomáhat někomu masakrovat nevinné žáby a netopýry,“ přerušila ji Tonicčka pevným hlasem.

„Počkej, ona v životě nezabila jedinou žabu ani jediného netopýra!“ zvolala slečna Klíšťová spěšně. „Používá k výzkumům jen ty tvory, kteří zahynuli přirozenou smrtí, něco je přejelo nebo spáchali sebevraždu. Žáby občas propadají velmi ošklivým depresím.“

Vůz drkotal dál prašnou bílou cestou, dokud nezmizel z dohledu.

Nic se nestalo. Skřivani zpívali tak vysoko na obloze, že byli prakticky neviditelní. Vzduch se naplnil pylem trav a daleko na Křídě bečely ovce.

Pak se něco začalo přibližovat po cestě. Pohybovalo se to jako malý a pomalý větrný vír, takže se to dalo sledovat jen podle prachu, který to vířilo. A když se to pomalu přesouvalo kolem, vydávalo to zvuk, jaký vydává rozdrážděný muší roj.

Pak se i vír ztratil daleko na cestě do nížiny...

Po nějaké chvíli se ozval nízko ve vysoké trávě hlas: „Ale do psí nohy! Ide po její stopě, to je zoči jisté!“

Druhý hlas řekl: „Ajto, ale najisto to ta stará bosorbaba učmuchne!“

„Nále co! Blázníš? Ta kantůrčica bosorbaba? Šak to ani neni pravá bosorbaba!“

„Pod všema tema kytkama má ale špičatej klo-

búk, Yane Habáně,“ ozval se znovu druhý hlas, s mírnou výčitkou. „Dycky zmáčkne také péro a špička se vysune navrch!“

„Poslechni, Hamišu, říkl bych, že umí dost dobře jak psat, tak číst, ale o věcích, co se nedoče v knihách, ví tak akorát pendrek. Ona je takový ten člověk, který píše o těch ostatních. A dokáď je nablízku, já se jí nezjevím! Tak frišno, přemýšluju, že je na čase říct všecko keldě!“

Nac mac Fíglové z Křídy nenáviděli psané dokumenty z mnoha důvodů, ale hlavní byl ten, že psané slovo *zůstává*. Písmo dokáže slova uvěznit. Člověk může vyjevit, co si myslí, a nějaký prohnáný malý škrabák to všechno zapíše a kdo ví, co všechno pak s těmi slovy může udělat. Je to, jako kdybyste přibili člověku na zeď stín!

Oni teď ale měli novou keldu a nová kelda mívá nové nápady. Tak by to mělo podle Fíglů fungovat. Právě to působilo, že myšlení v jednotlivých klanech nezaostávalo. Kelda Žanina pocházela z klanu Dlouhého jezera, který žil daleko v horách, a tamní Fíglové byli zvyklí si věci zapisovat.

Neznala jediný důvod, proč by to neměl dělat i její manžel. A Rob Kterýten rychle zjišťoval, že je Žanina skutečná kelda.

Z čela mu odkapával pot. Kdysi se sám postavil vlkovi a teď by to rád udělal znovu, a třeba i s jednou rukou přivázanou za zády, jen kdyby nemusel dělat to, co právě dělal.

Zatím ovládl první dvě pravidla psaní, alespoň tak, jak on jim rozuměl.